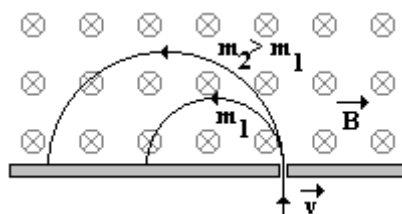

Praktické využití

Experimentální určování relativní hmotnosti přírodních prvků se provádí chemickými metodami na základě hmotnostních [poměrů](#) při jejich slučování. K určování hmotnosti jednotlivých [nuklidů](#) se používají **hmotnostní spektrometry**. Ionty nuklidů vstupují stejnou [rychlostí](#) do [magnetického pole](#) a pohybují se v rovině kolmé ke směru [magnetické indukce](#) po kruhových [trajektoriích](#). Magnetické pole zakřivuje jejich trajektorie tím více, čím menší je hmotnost iontu.

Obr. 8

[Magnetická síla](#) $\vec{F}_m$ působící na pohybující se nuklidy zakřivuje jejich trajektorii; magnetická síla je tedy [sílu](#) dostředivou $\vec{F}_d$. To znamená, že $\vec{F}_m = \vec{F}_d$ a tedy $qvB = \frac{mv^2}{r}$. Po určení náboje q daného nuklidu, velikosti magnetické indukce B daného magnetického pole, poloměru r křivosti trajektorie, po níž se nuklid pohybuje, a velikosti jeho rychlosti v , lze pro hmotnost m nuklidu psát: $m = \frac{qBr}{v}$. Tak lze od sebe oddělit jednotlivé druhy iontů, které po dopadu na fotografickou desku vytvoří stopy v různých místech. Tak dostaneme hmotnostní spektrum směsi [izotopů](#).

Pomocí hmotnostního spektrometru je možné oddělovat od sebe jednotlivé izotopy, ale pouze v nepatrném množství. V současné době potřebujeme získávat různé izotopy ve velkém množství pro využití v průmyslu - těžká voda, ${}_{92}^{235}\text{U}$, ... K tomu se pak používá celá řada metod založených např. na difúzi plyných sloučenin (lehčí molekuly jsou pohyblivější a snáze pronikají malými otvory), odstředování, opakované destilaci, [elektrolýze](#), ...

© **Encyklopedie Fyziky** (<http://fyzika.jreichl.com>); **Jaroslav Reichl, Martin Všeticka**

Licence <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> zakazuje úpravy a komerční distribuci.